

УДК: 343.985 (343.9.01)

В. В. ШАПОВАЛОВ,
д-р фарм. наук, проф.,
начальник відділу фармації Головного
управління охорони здоров'я Харківської обласної
державної адміністрації, докторант кафедри
криміналістики,
Національний університет
«Юридична академія України
імені Ярослава Мудрого»,
м. Харків

СУДОВО-ФАРМАЦЕВТИЧНЕ ВИВЧЕННЯ ЧИННИКІВ, ЩО ВПЛИВАЮТЬ НА НАРКОКРИМІНОГЕННУ СИТУАЦІЮ В РЕГІОНАХ УКРАЇНИ (КРИМІНАЛІСТИЧНІ ЗАСАДИ)

Розглянуто результати вивчення факторів, які впливають на наркокриміногенну ситуацію в регіонах України. Встановлено зв'язок між рівень здоров'я пацієнта і його здатністю до вчинення правопорушення, а саме ніж ніжу рівень здоров'я (психологічного, психічного, наркологічного), тим більша ймовірність того, що дана особа вчинить правопорушення.

Ключові слова: судова фармація, наркокриміногенна ситуація, правопорушення, пацієнт.

Проблемі протидії наркотизації суспільства, соціального та економічного захисту прав і свобод, життя і здоров'я громадян, посиленню боротьби з наркозлочинністю, організованими її формами, корупцією і хабарництвом приділяється велика увага Організацією Об'єднаних Націй, керівництвом України, країн-членів ЄС і СНД [15; 20; 22]. Поліпшенню міжнародної співпраці сприяє, наприклад, угода між Україною і Російською Федерацією (РФ) «Про співпрацю у боротьбі з незаконним обігом наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів», яку було підписано під час візиту в Україну 5-7 березня 2012 р. Голови Державного антинаркотичного комітету РФ, директора Федеральної служби з контролю за обігом наркотиків і представника Служби безпеки України [13]. У ході візиту сторони обговорили питання щодо протидії глобальній наркотичній загрозі, зниження попиту на наркотичні засоби та інші психоактивні речовини (ПАР), профілактики наркоманії та розробки механізму проведення спільних заходів, спрямованих на

протидію незаконному обігу цих засобів і речовин. Даній проблемі приділяється увага з боку як фахівців Генеральної прокуратури України, так і провідних учених-юристів, лікарів-наркологів, психіатрів і невропатологів і провізорів-криміналістів [11, 15; 18; 20].

На думку В. Я. Тація, злочинність усе більше прилаштовується до нових умов, використовує сучасні способи вчинення злочинів, високотехнологічні підходи, останні досягнення технічної наукової думки, в тому числі й транснаціонального наркобізнесу [15].

У свою чергу П. В. Волошин, О. І. Мінко та І. В. Лінський відмічають, що визначення кількості осіб, які страждають на наркоманію, та поняття «наркоманія» ускладнюється кримінальним статусом об'єкта зловживання. На їх погляд, вважати будь-якого споживача наркотичних засобів «наркоманом» (тобто хворим) безглуздо, тому що у багатьох випадках «наркомани» не вважають себе хворими, завдяки високому рівню латентності цей контингент хворих не звертається за допомогою до лікаря [5].

Судово-фармацевтичний моніторинг свідчить про те, що розкриття злочинів в Україні значно знизилося, 2011 р. нерозкритими залишилися 45,0 % злочинів (проти 43 % – у 2010 р.). при цьому сотні тисяч нерозкритих незаконного обігу наркотичних засобів та інших психоактивних речовин, які використовувалися у злочинних цілях.

Видання Weekly.ua склало рейтинг щодо криміналізації регіонів України, що базується на відповідних даних МВС України [10] і що відповідає судово-фармацевтичній статистиці, отриманої шляхом судово-фармацевтичного аналізу. Регіони було розділено на чотири групи. До першої увійшли регіони, де зареєстровано понад 1800 злочинів на 1 млн населення, до другої – від 1350 до 1799, третьої – від 1330 до 1349, четвертої – від 400 до 1329 злочинів.

Перша група (курортний регіон), високий рівень криміногенності – АР Крим, де зареєстровано 1898 злочинів; друга група (промислові регіони), середній рівень криміногенності – Запорізька (1529 злочинів на 1 млн), Дніпропетровська (1405), Луганська (1376) і Донецька (1366) області. Третя

група (промислово-сільські регіони), низький рівень криміногенності – м. Київ (1333), Харківська (1290), Херсонська (1237), Кіровоградська (1223), Миколаївська (1146) області. Четверта група (сільські регіони), найменший рівень криміногенності – Івано-Франківська (422) Тернопільська (488), Закарпатська (577), Львівська (640), Хмельницька (860), Київська (1012) та інші області.

Згідно з даними, озвученими міністром внутрішніх справ Віталієм Захарченком на нараді з керівниками обласних управлінь МВС, серед регіонів найбільш неблагополучним в кримінальному плані за видами злочинів є: Волинська область, де превалює торгівля людьми; м. Київ – квартирні крадіжки (міліцією зафіксовано 4,1 тис. злочинів, тобто 1468 злочинів на 1 млн. населення), Одеська область – хабарі, Чернівецька область – фінансове шахрайство, Миколаївська область – злочини з використанням комп'ютерної техніки; АР Крим – ДТП, в т.ч. зі смертельними наслідками; Херсонська область – зґвалтування; Харківська область – вбивства; Донецька область – розбої, Луганська область – незаконний обіг наркотичних засобів [7].

На жаль, здоров'я людини, її достаток, зарплатня, хвороби, на які вона страждає, лежать в основі скоєння правопорушень і злочинів. Чим нижчий рівень психіатричного, психічного і неврологічного забезпечення, тим скоріше хворий потребує фармакокорекційного впливу з боку лікаря, а це вимагає доступності до життєво необхідних лікарських засобів, в т.ч. і тих, що мають психоактивні властивості. Високий рівень криміногенності за деякими видами злочинів обумовлений такими причинами: густонаселеність, збільшення кількості заробітчан і курортників, низький рівень правової культури і правосвідомості. Судово-фармацевтичні дослідження свідчать, що в цьому ланцюжку великий вплив має наркозлочинність, про що свідчать наведені приклади.

Приклад 1. Слідчим СВ прокуратури Дніпропетровської області порушено кримінальну справу за ознаками ч. 3 ст. 364 і ч. 2 ст. 307 Кримінального кодексу України (КК України) [2]. У ході досудового слідства

співробітниками СБУ було встановлено, що «співробітники» РВ ДМУ ГУМВС України в Дніпропетровській області збувають психотропні речовини особам із числа хворих на наркоманію, на предмет чого 22.02.2012 р. було проведено оперативну закупку, задокументовану в присутності понятих. Продовжуючи оперативно-розшукові заходи, 01.03.2012 р. під час проведення повторної оперативної закупки був затриманий на місці злочину слідчий РВ гр. Б., який за попередньою змовою і в групі з гр. К. незаконно збув за 6750 грн гр. В., який є хворим на наркоманію, речовину, що за висновками судово-фармацевтичної експертизи (СХФЕ) є психотропною речовиною – метамфетаміном, вагою 10,0 г, взагалі було збуто метамфетаміну на суму 15 тис. грн. У кримінальній справі проведено 5 СХФЕ, 4 судово-медичні експертизи (СМЕк), 4 судово-наркологічні експертизи (СНЕк), криміналістичну (КЕк) і дактилоскопічну експертизи (ДЕк), 2 амбулаторні судово-психіатричні експертизи (СПЕк). Злочинців заарештовано, досудове слідство триває.

Приклад 2. Слідчим СВ ГУМВС України в Донецькій області порушено кримінальну справу за ознаками ч. 3 ст. 307, ч. 2 ст. 317 КК України [3]. У ході досудового слідства було встановлено, що 01.03.2012 р. під час реалізації оперативно-розшукової справи співробітниками служби УБНОН задокументовано злочинну діяльність мешканця м. Донецька, який упродовж тривалого часу, застосовуючи заходи конспірації, збував наркотичні засоби хворим на наркоманію. Так, під час проведення оперативної закупки і затримання злочинця гр. О. було встановлено, що відповідно до висновків СХФЕ він збував кокаїн, амфетамін, гашиш і пігулки екстазі, наприклад, кокаїн – за ціною 200 дол. США за 1 г. До постійних споживачів-клієнтів належали забезпечені люди, комерсанти і діти, батьки яких є забезпеченими підприємцями. За погодженням гр. О. співробітниками служби УБНОН у присутності понятих в його квартирі було проведено обшук, в ході якого виявлено схованку, де злочинець ховав наркотичні засоби і гроші, які він отримав за збут наркотичних засобів. У злочинця було вилучено: 120,0 г кокаїну, 500,0 г амфетаміну, 300,0 г марихуани, 130,0 г гашишу і 100 пігулок

екстазі загальною вагою 0,10 г; прилад для зважування і упаковки наркотичних засобів, на поверхні яких, згідно з висновками СХНЕ, виявлено мікрочастинки наркотичних засобів. За підрахунками спеціалістів, вилучені наркотичні засоби коштують близько 100 тис. дол. США. Слідством було встановлено, що гр. О., 44-х років, одружений, має на утриманні двох дітей, ніде не працював, за збут наркотиків отримував кошти, на які утримував родину. У кримінальній справі проведено: 7 СХФЕ, 3 СМЕк, 2 СНЕк. Під час проведення СНЕк судовими експертами встановлено, що гр. О. сам вживав наркотичні засоби, що сприяло підвищенню його психологічно-неврологічного і емоційного стану і надавало впевненості в його безкарності. Злочинця заарештовано, досудове слідство триває.

Приклад 3. Слідчим СВ СУ ГУМВС України в Кіровоградській області порушено кримінальну справу за ознаками ч. 2 ст. 307, ч. 1 ст. 309 КК України [9]. У ході досудового слідства було встановлено, що 15.03.2012 р. співробітниками служби БНОН області, реалізуючи оперативні матеріали, проведено декілька оперативних закупок і задокументовано злочинну діяльність гр. З., в ході яких встановлено, що гр. З., проживаючи в селі, яке розташоване в Кіровоградському районі, збував як за місцем свого проживання, так і на вулицях населеного пункту особам, хворим на наркоманію, речовину, яка, згідно з висновком СХНЕ, є марихуаною, загальною вагою 600,0 г на загальну суму 900 грн. Під час затримання гр. З. за його згодою в присутності понятих було оглянуто його помешкання співробітниками УБНОН і вилучено декілька грамів марихуани, яку злочинець планував збути. Вивчаючи особу злочинця гр. З., слідчим встановлено, що він офіційно ніде не працює, 26-ти років, раніше був засуджений за ч. 2 ст. 309 КК України, відбував покарання і був звільнений з місць позбавлення волі декілька років тому. У кримінальній справі проведено: 9 СХФЕ, 7 СМЕк, 8 – СНЕк, 2 КЕк, 1 ДЕк і 1 – СПЕк. Злочинця заарештовано, досудове слідство триває.

Приклад 4. Слідчим СВ СУ ГУМВС України в Донецькій області порушено кримінальну справу за ознаками ч. 3 ст. 307, ч. 2 ст. 310, ч. 1 ст. 309

КК України [3]. У ході досудового слідства було встановлено, що 15.03.2012 р. співробітниками служби УБОП області, реалізуючи оперативні матеріали, проведено декілька оперативних закупок і задокументовано злочинну діяльність членів організованого злочинного наркоугруповання (ОЗНУ), які тривалий час займалися незаконним обігом (вирощування, виготовлення, зберігання, облік, збут тощо) наркотичних засобів на території міста, а також Луганської, Харківської, Донецької і Дніпропетровської областей. Очолював ОЗНУ гр. А., 43-річний мешканець Вінницької області. До ОЗНУ входило ще три злочинця, які були співробітниками «агрофірми», на яких було покладено підбір споживачів, збут рослинної речовини (марихуани і коноплі), яку члени ОЗНУ вирощували, переробляли, пакетували в лісосмузі. Для обробки та охорони цих ділянок землі наймали місцевих жителів. Під час затримання членів ОЗНУ за їх згодою і в присутності понятих було виявлено і вилучено 200 кг речовини рослинного походження, яка, згідно з висновком СХНЕ, віднесена до особливо небезпечного засобу марихуани за ціною на загальну суму 2 млн грн, пістолет «ZORAKI». У кримінальній справі проведено: 7 СХФЕ, 5 СМЕк, 7 СНЕк, 3 КЕк, 2 ДЕк, 2 СПЕк. Усіх злочинців заарештовано, досудове слідство триває.

Приклад 5. Слідчим СВ ГУМВС України в Івано-Франківській області порушено кримінальну справу за ознаками ч. 3 статей 307, 315 КК України [14]. У ході досудового слідства було встановлено, що 04.03.2012 р. під час реалізації оперативно-розшукової справи співробітниками служби УБНОН області задокументовано злочинну діяльність студентів, які серед мешканців районного центру Коломиї на протязі тривалого часу, застосовуючи заходи конспірації, збували наркотичні засоби хворим на наркоманію. Так, під час проведення чергової оперативної закупки і затримання злочинців членів ОЗНУ гр. І., гр. Б. і гр. Д., в яких у присутності понятих було вилучено гроші, що було задокументовано відповідним чином, а у особи, яка проводила оперативну закупку наркотичних засобів, у присутності понятих вилучено речовину, що, згідно з висновком СХНЕ, віднесена до канабісу – особливо небезпечного

наркотичного засобу. Досудовим слідством встановлено, що два члена ОЗНУ 17 і 19 років є студентами одного із вузів, який розташовано у м. Івано-Франківськ, за попередньою змовою і в групі з третім злочинцем (організатор) утворили ОЗНУ, маючи план щодо злочинного збуту канабісу, при цьому попередньо розподіливши між собою конкретні ролі. Так, один із членів ОЗНУ шукав клієнтів-споживачів, які є хворими, інший займався закупкою, дозуванням, зберіганням і перевозкою їх із м. Івано-Франківськ до районного центру Коломиї. З метою конспірації своїх незаконних дій і виключення фактів обману з боку покупців студенти ввели свою форму розрахунку за наркотики. Перед тим, як отримати пакет з речовиною, замовник повинен попередньо перерахувати гроші на вказаний йому рахунок мобільного зв'язку (кожного разу ці рахунки були різними). У кримінальній справі проведено: 5 СХФЕ, 4 СМЕк, 4 СНЕк, 1 КЕк, 1 ДЕк, 2 СПЕк. Злочинців заарештовано, досудове слідство триває

За ініціативою співробітників УБНОН у внз і школах міста та області за підтримки керівництва цих закладів освіти створено своєрідні «наркопости», за допомогою яких правоохоронці сподіваються отримувати інформацію по відношенню осіб-злочинців, які люблять «пограти з так званими легкими наркотиками». Ці превентивні заходи, на думку правоохоронців, повинні стати дієвим засобом у профілактиці наркоманії серед молоді, недопущення випадків залучення старшокласників або студентів у наркоманію. Міліція ретельно аналізує кожну отриману інформацію. У кримінальних справах до плану слідчих дій та оперативно-розшукових заходів рекомендовано внести щодо проведення: 7 СХФЕ, 5 СМЕк, 7 СНЕк, 3 КЕк, 2 ДЕк, 2 СПЕк.

Узагальнюючи данні наведених прикладів із судово-фармацевтичної практики, встановлено, що в ході досудового слідства порушено 5 кримінальних справ з виявлених 25 злочинів, із них за ст. 307 КК України – 68,0 % злочинів, 309 КК України – 20,0 % злочинів, 315 КК України – 4,0 % злочинів, 317 КК України – 4,0 % злочинів, ст. 364 КК України – 4,0 %. Із незаконного обігу вилучено особливо небезпечні наркотичні засоби: препарати

канабісу (гашиш, марихуана, канабіс) – 220 кг, кокаїн – 0,500 кг; психотропні речовини: амфетамін – 0,300 кг, метамфетамін – 0,010 кг, екстазі – 0,0001 кг. За рекомендаціями щодо внесення до планів слідчих дій та оперативно-розшукових заходів у кримінальних справах у загальній кількості експертиз окремі судові експертизи складають: СХФЕ – 32,0 %, СМЕк – 23,0, СНЕк – 25,0, КЕк – 7,0, ДЕк – 6,0, 2 – СПЕк – 7,0 %.

Судово-фармацевтичними та судово-наркологічним дослідженнями чинників, що впливають на наркокриміногенну ситуацію в Україні, встановлено, що 80 % українських школярів у віці від 10 до 15 років хоч раз у житті спробували особливо небезпечні наркотичні засоби «легкі наркотики» (марихуану, коноплю), інші – лікарські засоби, що мають психоактивні властивості, сигарети та алкоголь, коли їм ще не було 15 років [9; 21]. Це підтвердив у прямому ефірі телеканалу «Київ» президент Асоціації реабілітаційних центрів для наркозалежних, психіатр-нарколог Київської міської клінічної психоневрологічної лікарні № 1 В. Сова. Так, за офіційними даними статистик пацієнтів, які страждають на наркоманію, в Україні налічується 150 000 громадян; за неофіційною статистикою, з урахуванням латентності процесу наркотизації в суспільстві, думки лікарів, провізорів, працівників правоохоронних органів, таких людей у 10-20 разів більше, причому 30-40 % громадян, які хоч раз з цікавості пробували наркотичні засоби, надалі ними зловживають на регулярній основі.

Вивчаючи матеріали, що засновані на відеозапису, на якому «підлітки відриваються в нічному клубі», вбачається, що він користується попитом в мережі Internet під рубрикою «У місті». У клубах організуються вечірки для підлітків та молоді, на яких неповнолітні учасники «Teens-паті» займаються різними розвагами, про що свідчить публікація «Так чим там можна займатися? Наркотики, алкоголь і даб-степ» [6]. Узагальнюючи матеріали, було встановлено, що проведене соціологічне опитування дало такі результати:

– телефонна розмова з чоловіком на ім'я Сергій, який до останнього часу займався організацією вечірок для тінейджерів, а зараз переключився на

дорослі заходи: «Що вам сказати, кошмар на цих вечірках відбувається. Є різні організатори, і в деяких клубах алкоголь і сигарети продають всім без розбору, а в деяких тільки за документами, але це і не так важливо, тому що тверезими туди підлітки не приходять ніколи. На таких заходах зазвичай є фейс-контроль, але працює він більше у зворотній бік. Тих, хто виглядає занадто дорослими, не пропустять швидше, ніж тих, кому щойно виповнилося 13»;

– розмова з Олегом (14 років), який є завсідником подібних паті: він поділився з журналістами своїми спостереженнями: «Там продають алкоголь і сигарети кому завгодно. Я сам особисто спостерігав, як продали горілку дітям, яким максимум 15 років. Взагалі, це сумні вечірки»;

– спілкування на сайті «В контакті» з Олександром (14 років): він повідомив, що контроль на вході не пройшов: «Мені було цікаво, що ж там відбувається, і я вирішив поїхати подивитися, але мене не впустили. Сказали, що я сильно зросло виглядаю». Але, на його думку, у фейс-контролі на вечірці для підлітків є, крім віку, і ще один критерій: «Можуть не пусткають, якщо побачать, що ти знаходишся в сильній стадії алкогольного сп'яніння. Молодь приїздить у стані алкогольного або наркотичного сп'яніння»;

– у бесіді «про проблему, пов'язану з обігом наркотичних засобів, екс-організатор Teens-паті цю тему делікатно обійшов, відзначивши лише те, що «діти роблять там що хочуть. Ніхто їх не контролює і не дивиться за ними. Звичайно, сумки на вході перевіряють, але це стосується тільки скляних пляшок, а все інше цілком можна заховати і пронести»;

– спілкуючись з хлопцями на тему «наркотиків та алкоголю», вони ведуть не відверту розмову: «Та чим там можна займатися? Наркотики, алкоголь і даб-степ (стиль електронної музики, дуже модний у молодіжному середовищі). По суті, це звичайно для київських клубів», – пише 14-річний Олег. На питання, чи продаються наркотичні засоби в самому клубі, він відповів: «Про це точно не знаю, але думаю, це не проблема»;

– спілкуючись з дівчиною на ім'я Марина, яка за винагороду в сумі 800 грн пообіцяла «У місті» за детальну інформацію та фото розповіді і

показати приклади з «набагато більш шокуючих вечірок». Встановлено, що на вечірках для підлітків відбуваються і набагато більш шокуючі речі. Від її послуги ми відмовилися. Марина тільки повідала, що на вечірках для «дітей» запрошують дівчат-діджеїв, які виступають топлес, а поведінку підлітків ніхто не контролює навіть тоді, коли вони напиваються і починають хуліганити й битися один з одним;

– экс-організатор Сергієм під час розмови з ним зізнався в тому, що він сам у шоці від того, чим раніше займався: «Діти там таке творять, це просто описати важко». За словами телеведучої Даші Ши: «У 14 років я вела себе так само». Те, що «малюки», які розважаються на вечірках, надані самі собі, підтверджує й інша ведуча передачі «Дурнів +1» на телеканалі «ТЕТ», в якій було показано резонансний сюжет для молоді віком від 14 до 18 років. Якщо батьки добровільно відпускають їх з дому самих, значить, вважають, що їм не потрібен догляд старших. Даша каже, що все на цих вечірках крутиться навколо теми сексу. І все ж, незважаючи на те, що, здавалося б, прямо під носом у батьків їхні діти беруть участь у форменому свавіллі, що може закінчитися невідомо якими алкогольними інтоксикаціями, нещасними випадками і вагітностями. При цьому вона стверджує: «Часи не змінюються – вони завжди однакові. Змінюються тільки розваги. Замість дешевого портвейну діти п'ють «Лонг-Айленд», замість «Прими» курять «Парламент», замість підворіття збираються в клубі. «Я не кажу, що це добре. Але й не кажу, що це погано. Це природний процес. Безумовно, з тим, що це природний процес, ніхто і не сперечається. Непогано було б тільки, якщо б цей процес дорослі могли і прагнули б хоч якось убезпечити».

На думку директора юридичної компанії «Ніко» В. Голобородько, «...за дітей повинні відповідати власники клубів» [6]. Підприємницька діяльність в нашій країні дозволена, тому організувати вечірки для підлітків можна. Однак продавати на таких заходах алкоголь і сигарети особам, які не досягли 18-річного віку, заборонено. Більш того, біля бару повинна бути вивіска з відповідною інформацією. Якщо на продажі алкоголю і сигарет дітям зловлять

власників або орендарів клубу, їх можуть позбавити ліцензії на торгівлю, але влаштовувати вечірки для тінейджерів і далі їм ніхто не заборонить, оскільки цей вид діяльності не ліцензується. У випадку, якщо на такій вечірці станеться нещасний випадок, відповідати за нього також буде власник або орендар клубу, а не організатори самої вечірки. Взагалі, все залежить від змісту договору, який укладають адміністрація клубу та організатори «паті», але швидше за все, з останніх нічого не візьмеш.

Таким чином, у статті на засадах криміналістики проведено судово-фармацевтичне дослідження чинників, що впливають на наркокриміногенну ситуацію в Україні. Встановлено, що здоров'я людини, її достаток, зарплатня, хвороби, на які вона страждає, лежать в основі скоєння правопорушень і злочинів. Чим нижчий рівень психіатричного, психічного і неврологічного забезпечення, тим скоріше хворий потребує фармакокорекційного впливу з боку лікаря, а це вимагає доступності до життєво необхідних лікарських засобів всіх класифікаційно-правових груп (наркотичні, психотропні, сильнодіючі, прекурсори тощо). Високий рівень криміногенності за деякими видами злочинів зумовлений такими причинами: густонаселеність, збільшення кількості заробітчан і курортників, низький рівень правової культури і правосвідомості. Тому саме органи прокуратури України в змозі забезпечити верховенство закону, зміцнення правопорядку, захист прав і свобод, життя і здоров'я людини, громадянина і хворого, який страждає на наркоманію.

Список літератури:

1. 80 % українських подростков хоть раз пробовали наркотики – експерт // Коментарии [Електрон. ресурс]. – Режим доступу : <http://life.comments.ua/2012/03/01/325187/80-ukrainskih-podrostkov-hot.html>.
2. В Днепропетровске следователь МВД попался на торговле наркотиками // ГолосUA : інформаційна агенція [Електрон. ресурс]. – Режим доступу : http://www.golosua.com/main/article/podiyi/20120303_u-dnipropetrovsku-slidchiy-mvs-poravsya-na-torgivli-narkotikami.
3. В Донецке разоблачили точку по продаже тяжелых наркотиков для VIP-клиентов // Коментарии [Електрон. ресурс]. – Режим доступу : <http://donetsk.comments.ua/news/2012/03/01/151730.html>.
4. В Луганской области поймали наркоторговцев с 200 кг марихуаны // Лигановости [Електрон. ресурс]. – Режим доступу :

http://news.liga.net/news/incident/625963v_luganskoj_oblasti_poymali_narkotorgovtsev_s_200_k_g_marikhuany_.htm.

5. Епідемії алкоголізму та нарко-токсикоманій в дзеркалі медичної статистики МОЗ України / за ред. П. В. Волошина, М.В. Голубчикові. – К. ; Х. : ТОВ ВП «Плеяда», 2009. – 168 с.

6. Кромченко О. В. Києве дети впервые пробуют наркотики в 10-12 лет / Кромченко О. В. // В городе : мережа міських порталів [Електрон. ресурс]. – Режим доступу : <http://kiev.vgorode.ua/news/12/102129/>.

7. Луганщина попала в ТОП-10 криминальных регионов страны // Остров [Электрон. ресурс]. – Режим доступа : <http://ostro.org/news/article-353793/>.

8. Малолетние участники Teens-пати: «Да чем там можно заниматься? Наркотики, алкоголь и даб-степ» // ГолосUA : інформ. агенція [Електрон. ресурс]. – Режим доступу : <http://kiev.vgorode.ua/news/12/87166/>.

9. Местный наркобарон попал под прицел милиции // Утренний город : інформ. сайт [Электрон. ресурс]. – Режим доступа : <http://www.ugorod.kr.ua/news/2012-03-15-10885.html>.

10. Названы самые криминальные регионы Украины // Корреспондент. net [Электрон. ресурс]. – Режим доступа : <http://korrespondent.net/ukraine/events/1322453-nazvany-samye-kriminalnye-regiony-ukrainy>.

11. Радіонова В. Охорона здоров'я жінок: проблеми та шляхи їх вирішення на засадах медичного і фармацевтичного права / В. Радіонова // [Електрон. ресурс]. – Режим доступу : <http://timeua.info/pr/060312/56217.html>.

12. Румянцев А. І. До проблеми розповсюдження адиктивної залежності та наркозлочинності серед неповнолітніх на засадах фармацевтичного права / А. І. Румянцев // Медиаккомпанія «Время» [Електрон. ресурс]. – Режим доступу : <http://timeua.info/pr/190312/56642.html>.

13. Соловей І. Україна и Россия будут сотрудничать в борьбе с наркотиками / И. Соловей // Укринформ [Электрон. ресурс]. – Режим доступа : <http://www.ukrinform.ua/rus/order/?id=1134367>.

14. Студенты сами платили себе стипендию, заставляя других покупать наркотики // kriminal.tv : інформ. сайт [Электрон. ресурс]. – Режим доступа : <http://kriminal.tv/news/studenti-sami-platili-sebe-stipendiu-zastavljaja-drugih-pokupat-narkotiki-.html>.

15. Тацій В. Я. Вступне слово / Тацій В. Я. // Криміналістика XXI століття : матеріали міжнар. наук.-практ. конф. 25-26 листоп. 2010 р. – Х. : Право, 2010. – С. 3-4.

16. Фармацевтическое и медицинское право : учеб. пособие. Серия: Фармацевтическое право / под. ред. В. В. Шаповалова. – Х. : Скорпион, 2011. – 208 с.

17. Фармацевтичне право в наркології / В. О. Шаповалова, І. К. Сосін, В. В. Шаповалов. – Х. : Факт, 2004. – 800 с.

18. Шаповалов В. В. (мл). Судебная фармация в международной системе ООН, связанной с борьбой с наркобизнесом, последствиями которого являются наркомания и ВИЧ/СПИД / В. В. Шаповалов (мл). // Офіц. сайт Фондації адвокатів України [Электрон. ресурс]. – Режим доступа : <http://vash-advokat.com/index.php?mact=News,cntnt01,detail,0&cntnt01articleid=366&cntnt01returnid=82>.

19. Шаповалов В. В. (мол.) Медичне і фармацевтичне право в системі юридичної опіки лікаря, провізора, пацієнта / В. В. Шаповалов (мол.) // Медиаккомпанія «Время» [Электрон. ресурс]. – Режим доступа : <http://timeua.info/pr/120312/56380.html>.

20. Шаповалов В. В. Судебная фармация: борьба с коррупцией и наркобизнесом в международной системе ООН и Украины / В. В. Шаповалов // Офіц. сайт Фондації адвокатів України [Электрон. ресурс]. – Режим доступа : <http://vash-advokat.com/index.php?mact=News,cntnt01,detail,0&cntnt01articleid=429&cntnt01returnid=82>.

21. *Шаповалов В. В.* Посилення ролі судової фармації в системі державного контролю щодо протидії наркозлочинності та наркоманії в Україні / В. В. Шаповалов // Проблеми законності : акад. зб. наук. пр. / відп. ред. В. Я. Тацій. – Х. : Нац. ун-т. ім. Я. Мудрого, 2011. – Вип. 117. – С. 120– 131.

22. *Шепитько В. Ю.* Изменчивость криминалистики в XXI веке и ее задачи в современных условиях / В. Ю. Шепитько // Криміналістика XXI століття : матеріали міжнар. наук.-практ. конф. 25-26 листоп. 2010 р. – Х. : Право, 2010. – С. 55– 59.

Шаповалов В. В. Судебно-фармацевтическое изучение факторов, которые влияют на наркокриминогенную ситуацию в регионах Украины (криминалистические основы).

Приведены результаты изучения факторов, которые влияют на наркокриминогенную ситуацию в регионах Украины. Установлена связь между уровнем здоровья пациента и его способностью к совершению правонарушения, а именно чем ниже уровень здоровья (психологического, психического, наркологического), тем больше вероятность того, что данное лицо совершит правонарушение.

Ключевые слова: судебная фармация, наркокриминогенная ситуация, правонарушение, пациент.

Shapovalov V. V. Forensic and pharmaceutical research of the factors, that affect on the criminogenic and narcotical situation in the regions of Ukraine (criminalistic concepts).

The results of the study of factors that affect the criminogenic and narcotical situation in the regions of Ukraine were given. The connection between the level of the patient's health and his ability to commit the offense, namely, the lower his health level (psychological, mental, substance abuse), the greater the likelihood that a person commits an offense.

Key words: forensic pharmacy, criminogenic and narcotical situation, the offense, the patient.